

Вінникова
Наталія Анатоліївна

Проблема легітимації політичних рішень у контексті деєтатизації політичного урядування

УДК 323.2
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2019-1-29-35>

Вінникова Наталія Анатоліївна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, Харків, Україна

Стаття присвячена дослідженню чинників легітимації політичних рішень у контексті функціонування сучасних форм урядування. Вихідною гіпотезою нашого дослідження є теза про те, що в основі поширення суспільно-політичних криз останньої декади, як у країнах розвинутої демократії, так і в тих, які знаходяться на шляху демократичних змін, є економізація політичної легітимності на тлі «роздержавлення» процесів урядування.

Деєтатизація політичного урядування, яка відбувається через розщеплення національних повноважень між мережами державних, транснаціональних, приватних, публічних суб'єктів, змінює структурну модальність процесів легітимації політичних рішень з бінарної – «громадяни-уряд» на множинну – мультиакторну. Використання моделі мультиакторного урядування як методологічного інструменту дозволило з'ясувати, що основою легітимації рішень, схвалюваних у деєтатизованих форматах політичного урядування, є принцип утилітарної конвергенції, коли інтереси всіх стейкхолдерів задовольняються через продуктивні результати. Аналіз крос-національних моніторингових досліджень громадської думки на предмет визначення пріоритетів державної діяльності продемонстрував, що саме перформативний аспект є домінуючим у легітимації сучасних політико-управлінських процесів.

Доведено, що сучасні мультиакторні моделі урядування із залученням суб'єктів національного, наднаціонального, приватного, громадянського секторів можуть спричиняти проблеми демократичної легітимації політичних рішень через відсутність традиційних механізмів політичного представництва, браку інституціоналізованих механізмів публічної підзвітності й громадянського контролю. Функціонування мультиакторних форм урядування характеризується тенденціями капсуляції процесів вироблення рішень у мережах. Найпотужніші стейкхолдери мультиакторних мереж (здебільшого міжнародні організації або групи інтересів приватного сектора) використовують стратегії легітимації політичних рішень шляхом посилення власних позицій через узалежнення інших учасників мереж. Уряди, які є суспільно-підзвітними стейкхолдерами, опиняються у фокусі громадського невдоволення і втрати довіри, що призводить до легітимаційних криз.

Ключові слова: мультиакторне урядування, перформативна легітимність, стратегії легітимації, політичні рішення.

Вступ. Одним із наочних і найбільш обговорюваних в академічних колах світових трендів суспільно-політичного розвитку є сплеск протестної активності, політичної незгоди, невдоволення діями урядів і представницьких систем як в установлених демократіях, так і в країнах, які зазнають режимних трансформацій. На перший погляд, слабо або, здається, зовсім не пов'язані між собою події останньої декади – падіння режимів у країнах Північної Африки і Близького Сходу під час Арабської весни, неослаблений конфлікт у Сирії, Революція Гідності в Україні, поширення радикального популізму в Європі, рух «жовтих жилетів» у Франції, вони мають спільний знаменник, зокрема делегітимацію державного урядування і кризу систем політичного представництва, що виявляється в поширенні протестних рухів, акцій непокорі, активізації популістських політичних сил, радикалізації політичних настроїв серед населення на тлі незворотного спаду довіри громадян до урядів, про що свідчать крос-національні моніторингові дослідження. За результатами опитування щодо світових цінностей, проведеного у 60 країнах із 2010 по 2014 роки (англ. World Value Survey 2010–2014), виявлено, що понад половина громадян (50,7%) не має довіри до національних

урядів [7, с. 248]. У середньому менше половини громадян (43,4%) 36 країн-членів Організації економічного співробітництва і розвитку довіряють своїм національним урядам, що видно з дослідження, проведеного у 2017 році [10, с. 5]. Згідно з даними глобального барометру довіри Едельмана, 43% громадян, опитаних у 28 країнах світу у 2018 році, довіряли своїм урядам [3, с. 5]. Зауважимо, що порівняно з 2008 роком цей показник має незначне зростання, коли довіра до урядів була на рівні 39% [2, с. 5]. Суспільна довіра до урядів у державах-членах ЄС за останню декаду також не демонструє позитивної динаміки: від 32% у 2008 році до 35% у 2018 році [13, с. 5].

Популярним обґрунтуванням означеної тенденції в науковому дискурсі стала ідея Р. Інглехарта про «постматеріалістичну» ціннісну революцію, згідно з якою соціальна, економічна і політична безпека дозволяють людям мати високі стандарти оцінки політики й урядування, що знизило довіру до традиційних форм правління та його представників [6]. Нинішні покоління виявляють меншу шанобливість до політичної влади та політиків, ніж попередні генерації. Однак, на нашу думку, причиною поточного стану соціальних фрустрацій і почастишання суспільно-політичних криз

є економізація політичної легітимності на тлі «роздержавлення» процесів урядування. Деєтатизація виражається в поширенні мережевих форматів вироблення політико-управлінських рішень із залученням стейкхолдерів із державного і недержавного (міжнародного, приватного, громадського) секторів. Вплив наднаціональних інституцій і комерційних установ на творення політичних процесів актуалізує питання легітимації рішень, ухвалених у багатоакторних мережах урядування.

Мета та завдання дослідження. Метою нашої роботи є визначення чинників легітимації політичних рішень в умовах деєтатизації політико-управлінських процесів. Для реалізації означеної мети необхідно виконати такі завдання: по-перше, запропонувати визначення легітимності, релевантне суспільним запитам і сучасним трендам політичного урядування; по-друге, визначити фактори, які здійснюють найбільший вплив на легітимацію вироблення політичних рішень за участю недержавних акторів.

Методи дослідження. Спільним знаменником більшості досліджень легітимності є екстраполяція практик і механізмів легітимації будь-якого політичного суб'єкта, явища чи політичного рішення на сферу державного урядування. Враховуючи вищезазначену мережеву специфіку сучасних управлінських форматів вироблення рішень, релевантним методологічним підходом убачається модель мультиакторного урядування або дослівно: «урядування за участі багатьох зацікавлених сторін» (англ. multi-stakeholder governance). Екстраполюючи модель мультиакторного урядування на реальні прецеденти вироблення політичних рішень, науковці вивчають умови, за яких ініціативи мультиакторного урядування дотримуються або відходять від норм демократичного правління (Ф. Шлайфер [16]); які аспекти мультиакторного урядування можуть сприяти його легітимації, а які – дестабілізувати її (М. Бострьом і К. Халлстрьом [1], Г. Петерс [11]).

Визнаючи процесуальну гнучкість мультиакторних моделей урядування, дослідники привертають увагу до проблем їхньої підзвітності і браку контролю з боку громадян (С. Годдард [5], Ш. Маркс і Л. Хуг [9]).

Хоча мультиакторне урядування як методологічна модель ще не отримало поширення серед праць вітчизняних учених, проблема, яку порушуємо, є гостро актуальною і для українського суспільства, з огляду на процеси денационалізації великих підприємств, виведення в аутсорсинг державних послуг і впливу міжнародних фінансових установ на внутрішньополітичні питання.

Результати. Від «класичної» моделі легітимного панування М. Вебера до визначення економічних, соціальних, культурних чинників легітимності здебільшого трактується в поняттях довіри і згоди,

незалежно від того, аналізується вона з позицій системно-функціонального (С. Ліпсет, Д. Істон, Ю. Габермас, Н. Луман) або ціннісно-символічного (П. Бергер і Т. Лукман, П. Бурдьо, Р. Патнем) підходів. Екстраполюючи зазначені параметри на сферу державного урядування, звернемося до визначення легітимності як «певного комплексного набору усталених уявлень про принципи політичного управління й курс держави, поділюваний населенням у цілому» [12, с. 7]. Таке трактування містить нормативний і ціннісний аспекти. Норми та цінності можуть змінюватися внаслідок політичних, соціально-економічних та ідеологічних трансформацій. Відповідно, нам необхідно зрозуміти, що є важливим на думку громадян з точки зору пріоритетності проблем і завдань, які постають перед сучасними державами.

Міжнародні моніторингові дослідження демонструють, що серед проблем, які викликають занепокоєння у громадян, топові місця займають соціально-економічні аспекти життя, зокрема безробіття та інфляція. Серед пріоритетних завдань держави громадяни відзначають забезпечення стабільного економічного зростання – 59,1% опитаних [7, с. 120]. Натомість питання демократизації управління через бачення, що люди повинні мати більше можливостей висловлюватися, першочерговим завданням для країни вважають лише 17,5% респондентів. Гарантування безпеки як головну ціль держави відзначили лише 14,2% громадян. Зауважимо, що на індивідуальному рівні як на пріоритетні цілі більшість громадян вказали на підтримку порядку в державі – 41,7%, боротьбу зі зростанням цін виділили 28,2% опитаних, а от надання більших повноважень громадянам у прийнятті важливих урядових рішень як пріоритету відзначили лише 18,9% респондентів [7, с. 124].

Серед проблем, які найбільш турбують громадян країн Європейського Союзу, за останні десять років інфляція і безробіття залишаються пріоритетними, посуваючи міграційну кризу і тероризм. У жовтні 2008 року з початком глобальної фінансової кризи серед проблем на національному рівні, які викликають найбільше занепокоєння, громадяни визначили інфляцію (37%) та економічну ситуацію (37%) [14, с. 21]. Однак і десять років потому, попри стабілізацію економічного розвитку, восени 2018 року безробіття (23%) і зростання цін (21%) були на перших місцях у рейтингу проблем на національному рівні, визначених громадянами [13, с. 16].

Слабкість економіки та низький рівень довіри до інститутів влади є «хронічними» трендами розвитку українського державотворення. Згідно з останніми соціологічними дослідженнями найбільш актуальними загрозами для України, на думку опитаних, навіть на тлі військового конфлікту, є соціально-економічні чинники: економічний занепад (59%), масовий виїзд українців

за кордон (59%) та зубожіння населення (47%), девальвація гривні та інфляція (39%) [19, с. 29].

Отже, маємо суспільний запит на розв'язання економічних проблем на тлі низького рівня довіри до урядів. Останні, опинившись у пастці між необхідністю виконання обіцянок своїм громадянам і зобов'язаннями перед міжнародними інституціями, мають шукати рішення, які хоча б частково задовольняли обидві сторони. Єдиний знаменник, який може забезпечити певний компроміс у такому протиріччі, а отже, збереження стабільності в суспільстві й статус-кво для провладних сил – це успішне функціонування економіки. Якщо соціально-економічні показники є визначальними чинниками легітимності політичного урядування, то коливання в економічному зростанні можуть мати значний вплив на підтримку політичної системи, адже за умови підвищення добробуту громадян підвищується легітимність політичних рішень, тоді як економічна депривація знижує легітимність управлінських стратегій і може викликати фрустрації в суспільстві. Особливо важливими такі параметри є для країн, які зазнають швидких політичних змін або страждають від тривалих періодів нестабільності та/або конфліктів. Зауважимо, що на загостренні проблеми соціально-економічної нерівності акцентовано увагу в щорічному звіті Всесвітнього економічного форуму, присвяченого глобальним ризикам [17]. Саме тоді, коли глобальна нерівність знижується, нерівність усередині країн стає дедалі більш руйнівною проблемою. Згідно з даними Міжнародного валютного фонду, за останні три десятиліття в 53% країн спостерігається зростання нерівності доходів, причому ця тенденція особливо виражена в країнах із розвинутою економікою [4]. Дослідники попереджають, що високий рівень особистої заборгованості в поєднанні з недостатнім заощадженням та пенсійним забезпеченням є однією з причин загострення розчарування в подальшому. Така ситуація може спричинити системний розлад [17, с. 9].

Вищезазначені пріоритетні проблеми, які турбують громадян, доводять, що основою визнання або невизнання сучасних політико-управлінських процесів є саме перформативна легітимність, яка досягається шляхом демонстрації результативності урядування, здебільшого через отримання благ. «Перформативна» легітимність (англ. *performance-based legitimacy*) формується на основі оцінювання здатності політичної системи забезпечувати громадян належними благами й послугами. Задоволеність громадян-«споживачів» може бути вагомим показником політичної легітимності. Науковцями запропоновано низку експланат перформативної легітимності в контексті сучасних суспільно-політичних трендів [12, с. 10]:

- високий рівень демократії на вході;
- нове публічне урядування, а не традиційні урядові установи;

- неформальний, а не інституціолізований нагляд і контроль;

- адвокація і підвищення обізнаності;
- мережі, а не встановлення правил та імплементація;

- великі проти маленьких муніципалітетів;
- екстенсивні фінансові можливості проти обмежених.

Пряма кореляційна залежність впливу результативності політики на рівень довіри громадян до політичних інститутів, політичних діячів і ухвалюваних ними рішень не є новим фактом. На зв'язок між фактичною ефективністю діяльності уряду та ступенем її відповідності основним потребам більшості населення та основних груп вказував С. Ліпсет [8, с. 8]. У такий спосіб політичні еліти «заробляють» легітимність в обмін на надання суспільних благ. Однак у контексті сучасних суспільно-політичних трендів двомірна модель – «уряд-громадяни» – уявляється недостатньою для повноцінного уявлення про особливості легітимації політичних рішень. Розщеплення національних повноважень між множинністю державних, приватних, публічних стейкхолдерів субнаціонального і наднаціонального рівнів управління змінює структурну модальність процесів легітимації політичних рішень.

По-перше, в мультиакторному урядуванні відбувається фрагментація джерел легітимності, адже кожен учасник мережевого партнерства – державна установа, приватна чи громадська організація або міжнародне утворення – можуть відрізнятися за характеристиками легітимності.

По-друге, учасники мультиакторних форматів вироблення політичних рішень можуть мати власні, відмінні один від одного стратегії легітимації політичних рішень, особливо в нормативно-ціннісному аспекті. Зауважимо, що *стратегії легітимації стосуються всіх видів актів та процесів, спрямованих на встановлення загального уявлення про те, що політичне рішення є прийнятним*. Розкриваючи проблематику легітимності й стратегій легітимації крізь призму мережевого підходу, С. Годдард підкреслює, що претензії на легітимність залежать від того, яку позицію займає учасник у мережі [5, с. 25–26]. Позиція актора впливає на резонанс його претензій. Найпотужніші стейкхолдери обирають стратегії легітимації, які дозволяють їм зберігати контроль над процесом регулювання. Вони впроваджують механізми залежності, які важко змінити. Особливо наочно це проявляється в управлінських форматах за участю міжнародних установ. Дослідження процедурних аспектів вироблення рішень у 72 міжнародних організаціях продемонструвало, що Міжнародний валютний фонд і Світовий банк мають високі показники з делегованих повноважень [9]. Дотримання правил і рекомендацій МВФ та Світового

банку впливає не тільки на можливість одержання позики чи гранту, це – ключовий аспект міжнародної репутації країни, на який орієнтуються інші міжнародні установи й уряди. Передані повноваження можна повернути, тільки припинивши членство в певній міжнародній організації. Наслідки такого «унезалежнення» держави можуть виявлятися не тільки в репутаційних, а й цілком у реальних економічних втратах для приватного і громадянського секторів.

По-третє, має місце брак інституційних механізмів легітимації рішень, ухвалених у мультиакторних формах урядування. Легітимаційні виклики виникають через проблеми представництва. У демократичних системах через механізми представництва правителі підзвітні громадянам. Особи, які приймають рішення, повинні виправдати та пояснити свої дії громадянам. Проте означені механізми формальної підзвітності не підходять для оцінювання легітимності рішень, вироблених у мультиакторних форматах урядування. Кому і на яких підставах повинен бути підзвітним кожен учасник мультиакторної мережі вироблення рішень? Адже підзвітність комерційних організацій, які беруть участь у прийнятті рішень і наданні послуг, має відношення лише до акціонерів і не є релевантною підзвітності державних установ перед громадянами. Гострішою є вищезазначена проблема асиметрії важелів впливу між урядами, міжнародними організаціями і громадянами. Рішення, ухвалені на міжнародному рівні, дедалі більше впливають на повсякденне життя громадян у державі. Однак ефективних зворотних механізмів громадського контролю за ухвалюваними рішеннями не існує. Випадок, коли громадяни отримали можливість долучитись до ухвалення рішення в межах мультиакторного формату із залученням наднаціональних інституцій – зокрема, референдум у Греції в липні 2015 року щодо отримання/не отримання траншу від «трійки кредиторів» (Європейської комісії, Європейського центрального банку і Міжнародного валютного фонду) – мав доволі драматичні наслідки для населення. Легітимаційна стратегія Прем'єр-міністра А. Ципраса – надати громадянам можливість висловити свою позицію – насправді була популістським кроком для зняття із себе відповідальності за необхідність ухвалення «непопулярного» рішення. Висловлена у форматі прямої демократії «незгода» громадян на умови рішення про надання кредитів не пом'якшила позицій наднаціональних стейкхолдерів, а навпаки, призвела до більш суворих вимог щодо економії в галузях соціального сектора. Замість легітимаційного бонусу, А. Ципрас разом із громадянами потрапив у «плебісцитарну пастку» [див. 18, с. 26].

Як бачимо, діапазон питань щодо мультиакторних моделей урядування суттєво усклад-

нює визначення критеріїв, за якими можна оцінювати легітимність ухвалюваних рішень. Тому така характеристика перформативної легітимності, як «високий рівень демократії на вході», на наш погляд, є дискусійною. Адже мультиакторне урядування з акцентом на організаційну ефективність та управлінську автономію не є релевантним традиційним моделям політичного контролю й підзвітності. Зауважимо: попри те, що товар або послуга є публічними в споживанні, вони залишаються приватними у виробництві; навіть коли кожен може насолоджуватися благом, хтось повинен сплатити ціну за його забезпечення. Надання послуг перебуває під впливом можновладців і може бути адаптовано до їхніх партикулярних інтересів. Такі принципи демократичного урядування, як процедурна прозорість, розподільна справедливість, громадянський статус індивідів, можуть бути підірвані. Особливо гостро зазначені проблеми постають у країнах з низькою ефективністю функціонування демократичних інститутів і слабorozвинутим громадянським суспільством. Неформальний характер мультиакторного урядування тут зумовлений щільним зрощенням інтересів державних діячів і великих фінансово-промислових груп. Останні разом із приватизацією цілих секторів сфери державних послуг отримують значні важелі впливу на творення політики в державі, залишаючись при цьому непідконтрольними громадянам і посилюючи в подальшому свої позиції у мережах вироблення рішень. Нормативний аспект легітимності таких мультиакторних форматів урядування є сумнівним через процесуальну непрозорість, брак консультативних механізмів і систем відшкодування: ті, хто постраждав від їхніх рішень, виключені з процесу прийняття рішень і не мають адекватних політико-правових процедур притягнення їх до відповідальності.

Висновки. Проведений аналіз суспільних легітимаційних запитів і особливостей функціонування сучасних форм урядування виявив, що загальносвітовий тренд спаду довіри до національного рівня урядування, який супроводжується поширенням суспільно-політичних криз, багато в чому зумовлений деєтатизацію політико-управлінських процесів. Остання виражається в інтенсивному розвитку мультиакторних форматів вироблення рішень за участю різноманітних стейкхолдерів державного, міжнародного, приватного і публічного секторів.

Визначальним чинником легітимації політичних рішень у мультиакторному урядуванні є принцип утилітарної конвергенції, коли інтереси всіх стейкхолдерів задовольняються через продуктивні результати. Отже, перформативний (продуктивний) аспект легітимності артикулюється в оцінюванні як окремих політичних рішень, так і курсу розвитку держав загалом.

Функціонування мультиакторного урядування характеризується тенденціями капсуляції процесів вироблення рішень у мережах, які складаються з акторів позадержавного контролю і позагромадянської підзвітності. Недержавні стейкхолдери мультиакторних мереж, на відміну від урядів, не мають прямих зобов'язань щодо публічної підзвітності. Водночас найпотужніші з них використовують стратегії легітимації рішень, які в кінцевому підсумку призводять до узалежнення позицій урядів від регуляторних вимог наднаціональних структур або владних претензій фінансово-промислових груп усередині країни, які мають повністю або частково приватизовані сектори надання публічних послуг.

Відсутність розвинутих інституціоналізованих механізмів контролю призводить до проблем публічної легітимації рішень та викликає суспільну аномію і почуття відчуженості у громадян через неможливість впливати на політико-управлінські процеси.

Усе ж деєтатизація політичного урядування втілюється не лише в розподілянні повноважень щодо ухвалення рішень між державними і приватними установами. Залучення громадських організацій у мультиакторний формат урядування дозволяє забезпечувати легітимність політичних рішень на основі адвокаційних стратегій. І хоча неурядові громадські організації поступаються державним і приватним структурам ресурсними можливостями, виступаючи в ролі провайдера інтересів певних соціальних груп або суспільства в цілому, вони можуть амортизувати наявну асиметрію легітимації політичних рішень у мультиакторних моделях урядування. Відповідно, перспективним для подальшого дослідження вбачається аналіз легітимаційних стратегій, які використовують суб'єкти сфери громадянського суспільства в умовах роздержавлення політичного урядування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Boström M. and Hallström K.T. Global multi-stakeholder standard setters: how fragile are they? *Journal of Global Ethics*. 2013. Vol. 9. №. 1. P. 93–110. DOI: 10.1080/17449626.2013.773180
2. Edelman Trust Barometer Global Report. 2008. URL: <https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2018-10/2008-Trust-Barometer-Global-Results.pdf>
3. Edelman Trust Barometer Global Report. URL: https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2018-10/2018_Edelman_Trust_Barometer_Global_Report_FEB.pdf
4. Fiscal Monitor: Tackling Inequality. October 2017. Washington, DC : IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2017/10/05/fiscal-monitor-october-2017>
5. Goddard S.E. Indivisible Territory and the Politics of Legitimacy: Jerusalem and Northern Ireland. Cambridge University Press, 2010. 294 p.
6. Inglehart, R. Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006 *West European Politics*, 2008. Vol. 31. №. 1–2. P. 130–146. DOI: 10.1080/0140238070183474
7. Inglehart R.C. et al. World Values Survey: Round Six – Country-Pooled Datafile Version. 2014. URL: <http://www.worldvaluessurvey.org>
8. Lipset S.M. The Social Requisites of Democracy Revisited: 1993 Presidential. *Address American Sociological Review*, 1994. Vol. 59. №. 1. P. 1–22. DOI: 10.2307/2096130
9. Marks G., Hooghe L. Delegation and Pooling in International Organizations, *Review of International Organizations*. Springer, 2015. Vol. 10. №. 3. P. 305–328. DOI: 10.1007/s11558-014-9194-4
10. OECD. Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust, *OECD Public Governance Reviews*, OECD Publishing, Paris, 2017. DOI: 10.1787/9789264268920-en
11. Peters B.G. The Politics of Bureaucracy (6th. edn.) London : Routledge, 2008.
12. Pierre J., Røiseland A., Gustavsen, A. Legitimacy by performance in democratic systems? Preparing for empirical analysis. Paper prepared for Nordisk Kommuneforskerkonferanse. 24-25 November 2011, Gothenburg, Sweden. 19 p. URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Z67IVvcNc_8J:https://www.pol.gu.se/digitalAssets/1350/1350024_legitimacy-by-performance-pierre-r--iseland-gustavsen.docx+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=opera
13. Public Opinion in the European Union. First Results. Standard Eurobarometer 90. 2018. URL: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2215>
14. Public Opinion in the European Union. First Results. Standard Eurobarometer 70. 2008. URL: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/832>
15. Schaffer J.K. Legitimacy, global governance and human rights institutions: Inverting the puzzle. In: *The legitimacy of international human rights systems* ; ed. by A. Føllesdal, J.K. Schaffer & G. Ulfstein. 2011.
16. Schleifer P. Varieties of multi-stakeholder governance: selecting legitimation strategies in transnational sustainability politics. *Globalizations*, 2019. Vol. 16 № 1. P. 50–66. DOI: 10.1080/14747731.2018.1518863
17. The Global Risks Report 13th Edition. World Economic Forum, Geneva. Switzerland, 2018. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GRR18_Report.pdf
18. Vinnykova N. Traps of Plebiscitary Decisions. *European Political and Law Discourse*. 2017. Vol. 4. Issue 2. P. 21–30.
19. Настрої та оцінка загроз українцями. Результати спільного опитування Центр «Соціальний моніторинг», «Український інститут соціальних досліджень ім. О. Яременка», компанії «Інфо Сепієнс» та Соціологічної групи «Рейтинг», проведеного 19–30 січня 2019 року. URL: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_3ua_monitoring_012019_press.pdf

REFERENCES:

1. Boström, M. and Hallström, K. T. (2013). Global multi-stakeholder standard setters: how fragile are they? *Journal of Global Ethics*, vol. 9, no. 1, pp. 93–110. DOI: 10.1080/17449626.2013.773180
2. Edelman Trust Barometer Global Report (2008). Retrieved from: <https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2018-10/2008-Trust-Barometer-Global-Results.pdf>
3. Edelman Trust Barometer Global Report (2018). Retrieved from: https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2018-10/2018_Edelman_Trust_Barometer_Global_Report_FEB.pdf
4. Fiscal Monitor: Tackling Inequality (October 2017). Washington, DC: IMF. Retrieved from: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2017/10/05/fiscal-monitoroctober-2017>
5. Goddard, S. E. (2010). *Indivisible Territory and the Politics of Legitimacy: Jerusalem and Northern Ireland*. Cambridge University Press, 294 p.
6. Inglehart, R. (2008). Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006 *West European Politics*, vol. 31, no. 1–2, pp. 130–146. DOI: 10.1080/0140238070183474
7. Inglehart, R., C. Haerpfer, A. Moreno, C. Welzel, K. Kizilova, J. Diez-Medrano, M. Lagos, P. Norris, E. Ponarin and B. Puranen et al. (eds.). (2014). *World Values Survey: Round Six – Country-Pooled Datafile Version*: Retrieved from: <http://www.worldvaluessurvey.org>.
8. Lipset S. M. (1994). The Social Requisites of Democracy Revisited: 1993 Presidential. *Address American Sociological Review*, vol. 59, no. 1., pp. 1–22. DOI: 10.2307/2096130
9. Marks, G. and Hooghe, L. (2015). Delegation and Pooling in International Organizations, *Review of International Organizations*, Springer, vol. 10, no. 3, pp. 305–328. DOI: 10.1007/s11558-014-9194-4.
10. OECD (2017). *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, DOI: 10.1787/9789264268920-en.
11. Peters, B. G. (2008). *The Politics of Bureaucracy* (6th. edn.) (London: Routledge).
12. Pierre, J., Røiseland, A. and Gustavsen, A. (2011). Legitimacy by performance in democratic systems? Preparing for empirical analysis. Paper prepared for Nordisk Kommuneforskerkonferanse. 24-25 November 2011, Gothenburg, Sweden. 19 p. Retrieved from: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Z671VvcNc_8J:https://www.pol.gu.se/digitalAssets/1350/1350024_legitimacy-by-performance-pierre-r-iseland-gustavsen.docx+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=opera
13. Public Opinion in the European Union. First Results. (2018). Standard Eurobarometer 90. Retrieved from: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2215>
14. Public Opinion in the European Union. First Results. (2008). Standard Eurobarometer 70. Retrieved from: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/832>
15. Schaffer, J. K. (2011). Legitimacy, global governance and human rights institutions: Inverting the puzzle. In: *The legitimacy of international human rights systems*, ed. by A. Føllesdal, J. K. Schaffer & G. Ulfstein.
16. Schleifer, P. (2019). Varieties of multi-stakeholder governance: selecting legitimization strategies in transnational sustainability politics, *Globalizations*, vol. 16 no.1, pp. 50-66, DOI: 10.1080/14747731.2018.1518863
17. The Global Risks Report 13th Edition. (2018). World Economic Forum, Geneva. Switzerland. Retrieved from: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GRR18_Report.pdf
18. Vinnykova, N. (2017). Traps of Plebiscitary Decisions. *European Political and Law Discourse*, vol. 4, issue 2. pp. 21-30.
19. Nastroi ta otsinka zahroz ukrainsiamy [Confidence and assessment of threats by Ukrainians]. (2019). Rezultaty spilnoho opytuvannia Tsentru «Sotsialnyi monitoring», «Ukrainskyi instytut sotsialnykh doslidzhen im. O. Yaremenka», kompanii «Info Sapiens» ta Sotsiologichnoi hrupy «Reitynh», provedenoho 19–30 sichnia 2019 roku. Retrieved from: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_3ua_monitoring_012019_press.pdf. [in Ukrainian].

The Issue of Political decisions legitimation in the context of state governance de-etatisation

Vinnykova Nataliya Anatoliivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department of
Political Science
of V. N. Karazin Kharkiv National
University
Svobody Sq., 4, Kharkiv, Ukraine

The present paper concerns the factors of political decisions' legitimation under de-etatisation of governance. It is assumed that the basis of the last decade's socio-political crises dissemination, both in developed democracies and those striving for democratic change, is the economization of political legitimacy with the "denationalization" of governance processes taking place at the foreground.

The de-etatisation of political governance through the splitting of national powers between the networks of national, transnational, private, public entities, changes the structural modality of the legitimizing political decisions from the binary – "citizen-government" one into the multi-actor one. By implication of multi-stakeholder model as a methodological tool, it is outlined that the basis for legitimizing decision-making in the governance networks is the principle of utilitarian convergence when the interests of all stakeholders met through productive results. The cross-national surveys of the public opinion as for the defining the priorities of state activities, have shown that this is the performative aspect which is predominant in legitimation of modern policy-making.

It is proved that modern multi-stakeholder governance involving national, supranational, private and public actors causes problems of democratic legitimation of political decisions due to the lack of traditional mechanisms of political representation, lack of institutionalized forms of public accountability and civil control. Multi-stakeholder governance is characterized by tendencies of encapsulation of decision-making processes. The most powerful stakeholders (primarily international organizations of interest groups) apply legitimation strategies for political decisions to strengthen their own positions by reinforcing dependency of other network actors. Governments, being accountable to the public, are in the focus of public discontent and loss of confidence, which leads to legitimacy crises.

Key words: multi-stakeholder governance, performative-based legitimacy, legitimation strategies, political decisions.